

**POLISH-UKRAINIAN FOUNDATION «THE INSTITUTE OF
INTERNATIONAL ACADEMIC AND SCIENTIFIC COOPERATION»**

**THEOLOGICAL ACADEMY OF THE UNIVERSITY OF CARDINAL
STEFAN VYSHINSKY IN WARSAW**

FUNDACJA ADD

З Б І Р Н И К

наукових есе учасників наукового стажування

"АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ: ВИКЛИКИ СУЧАСНОСТІ"

**Варшава, Республіка Польща
2019**

Академічна доброчесність: виклики сучасності / Збірник наукових есе учасників дистанційного етапу наукового стажування для освітян (Республіка Польща, Варшава, 11.03 – 23.03.2019). – Варшава, 2019. – 175 с.

Головний редактор:

Главчева Ю. М., заступник директора науково-технічної бібліотеки

Відповідальний секретар: *к.е.н. Гребенюк Н.В.*

Редакційна колегія:

Доктор технічних наук, професор ЦМОЦЬ І.Г.

Академік АЕНУ, доктор економічних наук, професор ПРЯДКО В.В.

Doktor nauk humanistycznych w zakresie historii GAVRYLIUK I.

Доктор права Віденського Університету РУДАК Т.В.

Кандидат економічних наук ГРЕБЕНЮК Н.В.

У збірнику викладено матеріали наукових есе учасників стажування, організованого Польсько-українською Фундацією - Інститут Міжнародної Академічної та Наукової Співпраці спільно з Духовною Академією Університету Кардинала Стефана Вишинського у Варшаві та польською Фундацією ADD.

Метою стажування є ознайомлення із європейськими підходами щодо питання наукового плагіату і популяризація академічної доброчесності, а також підвищення кваліфікації освітян та поглиблення співпраці в академічній та науковій галузі між Україною та Польщею.

У збірнику розглядаються основні проблеми академічної доброчесності в навчальних та наукових роботах, що пов'язано з інтенсивною комп'ютеризацією та інформатизацією всіх аспектів людського життя.

З М І С Т

ПРО ОРГАНІЗАТОРІВ.....	7
<i>Смотр О.О.</i>	
АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ: ІСТОРІЯ, ПРОБЛЕМИ, МАЙБУТНЄ ОСВІТНЬО-НАУКОВОГО ПРОСТОРУ	8
<i>Кадикова О.І., Кравічко С.О., Кравчун П.П.</i>	
УПРОВАДЖЕННЯ ПРИНЦИПІВ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ В ХАРКІВСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ МЕДИЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ	12
<i>Рудніченко Є.М., Гавловська Н.І.</i>	
ДОСВІД ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ ПЛАГІАТУ У НАУКОВИХ ПРАЦЯХ СПІВРОБІТНИКІВ ТА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ХМЕЛЬНИЦЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ	14
<i>Вертеш- Гапак О.Е.</i>	
ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ПРИНЦИПІВ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ В ОСВІТНЬОМУ ТА НАУКОВОМУ СЕРЕДОВИЩІ	17
<i>Вацеба Т. С.</i>	
АКАДЕМІЧНІСТЬ ДОБРОЧЕСНІСТЬ ЯК НАЦІОНАЛЬНА ПОТРЕБА.....	21
<i>Бондарчук А.П., Золотухіна О.А., Сторчак К.П., Шушура О.М.</i>	
АНАЛІЗ ЧИННИКІВ, ЯКІ ПЕРЕШКОДЖАЮТЬ ФОРМУВАННЮ КУЛЬТУРИ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ БАКАЛАВРІВ В ГАЛУЗІ ЗНАНЬ «ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ»	24
<i>Братко А. В., Гащук В. А.</i>	
ДОТРИМАННЯ АВТОРСЬКОГО ПРАВА ЯК НЕВІД'ЄМНОЇ СКЛАДОВОЇ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ	29
<i>Vugaychuk V.V., Kubrak S.V.</i>	
ACADEMIC INTEGRITY AS A PRINCIPLE OF CONSCIOUS SOCIETY DEVELOPMENT	33
<i>Бурдега В.Ю.</i>	
ФОРМУВАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ СТУДЕНТІВ ІНЖЕНЕРНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ ПОДІЛЬСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО АГРАРНО-ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ	37
<i>Бутенко Г.О.</i>	
АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ	40
<i>Веселовська Н. В.</i>	
АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ: ВИКЛИК СУЧАСНОСТІ	43

Гаврилюк О.О.

**АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ЯК ОСНОВА ЯКІСНОЇ ПІДГОТОВКИ
ФАХІВЦІВ З ОБЛІКУ І ОПОДАТКУВАННЯ47**

Галаган Я.В.

АКАДЕМІЧНИЙ ПЛАГІАТ ТА ВИДИ ПЛАГІАТУ50

Герасименко Ю.В.

**ПОПУЛЯРИЗАЦІЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ СЕРЕД ЗДОБУВАЧІВ
ВИЩОЇ ОСВІТИ53**

Гладка Ю.А.

**ПРИНЦИПИ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ В СУЧАСНОМУ
ІНФОРМАЦІЙНОМУ ПРОСТОРІ.....57**

Грицькова Ю.В.

**ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ У МАЙБУТНІХ
ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ТА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ59**

Демченко Д.І.

**АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ, ЯК СУЧАСНА УМОВА ФУНКЦІОНУВАННЯ
НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ63**

Добровольська Н.В.

**АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ В ОСВІТНЬО-НАУКОВОМУ ПРОСТОРІ
УКРАЇНИ67**

Мартиненко В.П.

**АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ЯК ОСНОВА УСПІШНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
СУЧАСНОГО УНІВЕРСИТЕТУ УКРАЇНИ70**

Онопрійчук О.О., Скуйбіда В.В.

ПРОБЛЕМА ВИЯВЛЕННЯ ПЛАГІАТУ74

Жук С. М., Гулеватий Д. Ю.

АКАДЕМІЧНИЙ ПЛАГІАТ ТА ЙОГО ВИДИ.....77

Журба О.В.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ: ВИКЛИКИ СУЧАСНОСТІ81

Зозуля К.В.

**АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДВИЩЕННЯ ПРЕСТИЖУ
ВИЩОЇ ОСВІТИ84**

Івахнюк Т.В., Хижня Я.В.

**ВИРІШЕННЯ ПИТАНЬ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ У ОСВІТНЬО-
НАУКОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ.....87**

Ільченко О.В.

**АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ В ОСВІТНЬО-НАУКОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ:
ВИМОГИ СУЧАСНОСТІ.....91**

Кирилівка В.О.

АКТУАЛЬНА ПРОБЛЕМА СЬОГОДЕННЯ: ПЛАГІАТ У РОБОТАХ СТУДЕНТІВ95

Кондратюк Н.Ю.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ В ГАЛУЗІ МЕДИЧНИХ НАУК98

Красуля О.О.

ПЛАГІАТ У НАУКОВО-ОСВІТНІЙ СФЕРІ.....101

Кузик П.В.

**АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ У СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ
УКРАЇНИ104**

Кузьменко А.В.

**АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ – ОСНОВА СУЧАСНОГО НАУКОВОГО
РОЗВИТКУ107**

Лавренко С.О.

**АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІТЬ: ВІД ПОЧАТОВОЇ ШКОЛИ – ДО ЗАКЛАДУ
ВИЩОЇ ОСВІТИ112**

Ланіна В.В.

**ПРОБЛЕМА «ЛЕГКОГО СПОЖИВАННЯ» ТА ВПЛИВУ РЕКЛАМИ НА
АКАДЕМІЧНУ ДОБРОЧЕСНІСТЬ В СУЧАСНОМУ ОСВІТНЬО-НАУКОВОМУ
ПРОСТОРІ.....115**

Орехова О.В.

**ВПРОВАДЖЕННЯ ПРИНЦИПІВ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ У
ДІЯЛЬНІСТЬ НАУКОВЦЯ.....119**

Павленко О. І.

**АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ, ЯК ЗАПОРУКА ДОСТОВІРНОСТІ НАУКОВИХ
ДОСЛІДЖЕНЬ.....122**

Рудь А.В.

АКАДЕМІЧНА ЧЕСНІСТЬ ПІД ЧАС НАПИСАННЯ НАУКОВИХ СТАТЕЙ126

Савушина І. В.

**ПРИНЦИПИ НАУКОВОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ У СУЧАСНІЙ НАУКОВІЙ
ДІЯЛЬНОСТІ.....129**

Семенів В.В., Семенів М. Р.

**ЗАСТОСУВАННЯ ПРИНЦИПІВ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ В
ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ133**

Сніховська І.Е.

**РОЛЬ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ В СУЧАСНОМУ ОСВІТНЬО-
НАУКОВОМУ ПРОСТОРІ УКРАЇНИ136**

Сотська Г.І., Тринус О.В.

ДО ПИТАННЯ ПРО АКАДЕМІЧНУ ДОБРОЧЕСНІСТЬ.....138

Судаков В.І.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ТА КОМУНІКАТИВНІ СУПЕРЕЧНОСТІ У НАУКОВОМУ ТА ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ УКРАЇНИ143

Сушко О.С.

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВПРОВАДЖЕННЯ ПРИНЦИПІВ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ В НАЦІОНАЛЬНОМУ ПЕДАГОГІЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ІМЕНІ М.П.ДРАГОМАНОВА147

Теремецький В.І., Книш С.В.

ПРАВОВА ПРИРОДА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ В УКРАЇНИ.....151

Михалевич А.П., Тимчук А.В.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ: ВИКЛИКИ СУЧАСНОСТІ155

Фриз С.П.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ З ПОЗИЦІЇ ВІТЧИЗНЯНОЇ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОЇ БАЗИ.....159

Чепурна С.М.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ЯК ОСНОВА ДЛЯ ВИХОВАННЯ МАЙБУТНІХ БУДІВЕЛЬНИКІВ.....163

Шмуліч О.В.

ЩО ТАКЕ «АКАДЕМІЧНИЙ ПЛАГІАТ»? ЯКІ ВИДИ ПЛАГІАТУ ВИ ЗНАЄТЕ?166

Янішевська К.Д.

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПОРУШЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ171

Опубліковані тези та есе175

ПРО ОРГАНІЗАТОРІВ

Польсько-українська фундація Інститут Міжнародної Академічної та Наукової Співпраці (ІМАНС, REGON 36590701300000) є неурядовою та некомерційною організацією, створеною на засадах добровільності, гуманності та гласності. Метою створення та діяльності ІМАНСу є сприяння розвитку потенціалу та підвищення академічної мобільності науковців та фахівців на арені міжнародної освіти.

Місце проведення стажування: державний вищий навчальний заклад Республіки Польща - Духовна Академія Університету Кардинала Стефана Вишинського у Варшаві (REGON 006237430).

Проходження стажування забезпечує освітня Fundacja ADD (Варшава, KRS: 0000502104), метою діяльності якої є сприяння адаптації та інтеграції українських мігрантів за кордоном.

*Смотр О.О.,
к.т.н, доцент кафедри УПІТтаТ
Львівський державний університет
безпеки життєдіяльності*

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ: ІСТОРІЯ, ПРОБЛЕМИ, МАЙБУТНЄ ОСВІТНЬО-НАУКОВОГО ПРОСТОРУ

На сьогодні, в умовах глобалізації та стрімкого входження Інтернет ресурсів та медіапростору в наше повсякчасне оточення, а як наслідок, вільний доступ до інформаційних сховищ та продуктів інтелектуальної власності. Ми все частіше зустрічаємося з такими поняттями, як "плагіат", "самоплагіат", "академічна доброчесність". Однак, навіть в освітньому середовищі, доволі часто, можна зустрітись з розмитими та двоякими трактуваннями цих понять та їх асоціацією у свідомості громадян лише з моральними засадами [1].

Для початку розглянемо саме значення цих термінів. Плагіат, згідно з трактуванням, наведеним у великому тлумачному словнику сучасної української мови, – це «привласнення авторства на чужий твір науки, літератури, мистецтва або на чуже відкриття, винахід чи раціоналізаторську пропозицію, а також використання у своїх працях чужого твору без посилання на автора» [2]. Таке трактування терміну «плагіат» було надано в XVII ст., в римському праві ж «*plagium*» означало «злочинний продаж у рабство вільної людини» [3]. Перші прояви плагіату були зафіксовані в літературному жанрі, ще у середньовіччі, як стверджують деякі літературознавці: «Проблема плагіату в літературі, ... існує рівно стільки, скільки і сама література» [4]. В нормативних документах на теренах України визначення цього терміну вперше з'явилося в липні 2001 року в новій редакції Закону України «Про авторське право і суміжні права».

Чітке визначення поняття «Академічна доброчесність» було дано у (п. 4, статті 42) Закону України «Про освіту» [5]. Академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та

провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень [5]. З даного означення поняття «академічної доброчесності» чітко видно, що воно базується не лише на моральних засадах, а й на нормативно-правових документах, щодо інтелектуальної власності та авторських прав.

Види порушень академічної доброчесності, зазначені у п. 4, статті 42 Закону України «Про освіту» [5] можна розділити на три основні категорії рисунок 1.

Рис. 1. Види порушень академічної доброчесності

Більш розгорнуту класифікацію [6] категорії обман відображено на рисунку 2.

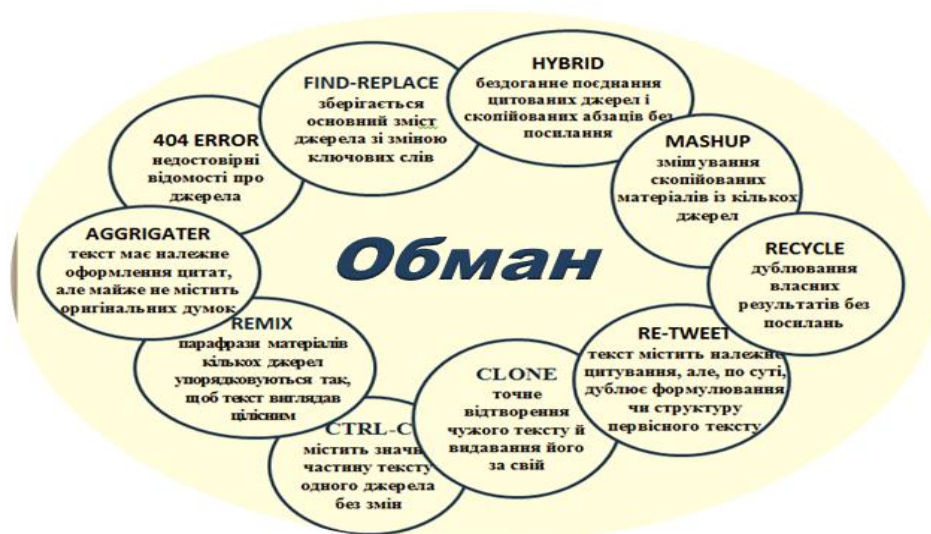

Рис. 2. Класифікація форм плагіату з категорії обман

Що ж обумовлює існування та поширення такого явища, як «плагіат» у високорозвиненому, цивілізованому суспільстві? Мабуть, основні причини можна розділити на дві категорії.

Перша – це не усвідомлення самої проблеми плагіату та її наслідків для розвитку суспільства. Більшість інформації на сьогодні ми черпаємо із всесвітньої павутини мережі Інтернет. На сьогодні Інтернет, це наче кладова усіх знань суспільства, яка спільно накопичується та спільно використовується, де доволі складно встановити першоджерело та авторське право. Тому можна говорити про ненавмисне (неусвідомлене) вчинення плагіату.

Друга – навпаки, свідоме привласнення чужих наукових чи творчих досягнень, з метою збагачення, прагнення визнання в соціумі тощо, загалом, з метою отримати максимальний результат при мінімальних зусиллях.

Підсумовуючи вищенаведене, слід зазначити, що для викорінення плагіату, обумовленого першою причиною (неусвідомленого плагіату) – потрібно працювати над підвищенням інформаційної культури суспільства. Починаючи з середньої школи, роз'яснювати учням, поняття інтелектуальної власності та проявів плагіату. Заохочувати їх до аналізу отриманої з мережі інформації, а не до її констатації та клонування. У студентському ж середовищі необхідно працювати над підвищенням рівня інформаційної культури, шляхом впровадження курсів з вивчення понять академічної доброчесності, розповсюдження навчальних матеріалів із зазначеної тематики, проведення тематичних конференцій та семінарів тощо.

Стосовно викорінення такого явища, як усвідомлений плагіат, необхідно в правовому полі підвищувати відповідальність за свідоме привласнення чужих наукових чи творчих досягнень. Та працювати над підвищенням морально-етичних норм суспільства в царині академічної доброчесності, формувати несприйняття та осудження будь-яких проявів плагіату.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Академічна доброчесність: проблеми дотримання та пріоритети поширення серед молодих вчених: кол. моногр. / за заг. ред. Н. Г. Сорокіної, А. Є. Артюхова, І. О. Дегтярьової. – Дніпро: ДРІДУ НАДУ, 2017. – 169 с.
2. Словник української мови: в 11 тт. / АН УРСР. Інститут мовознавства; за ред. І. К. Білодіда. — К.: Наукова думка, 1970—1980.— Том 6, 1975. — С. 67.
3. Энциклопедический словарь Ф. А. Брокгауза и И. А. Ефрона [Текст] / Ф. А. Брокгауз, И. А. Ефрон. – В. 82 основ. и 4 допол. полутомах. – СанктПетербург, 1898. – Т. XXIII, кн. 48. – 961 с
4. Актуальні проблеми права інтелектуальної власності: захист від контрафакції, піратства та плагіату : матеріали III Всеукр. наук.-практ. конф., Одеса, 9 жовтня 2012 р. / Нац. ун-т «Одес. юрид. акад.», Півд. регіон. центр Нац. акад. прав. наук України; [упоряд.: Р.Є. Еннан, Г.О. Ульянова; за заг. ред. О.І. Харитонової]. – О. : [б. в.], 2012. – 373 с
5. Закону України Про освіту від 05.09.2017 №2145-VIII Закон України [Електронний ресурс] –<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
6. The 10 Most Common Types of Plagiarism. URL: [Електронний ресурс]: – Доступний з: <https://myassignmenthelp.com/blog/the-10-most-common-types-of-plagiarism/>